

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2695/2566

อัยการสูงสุดโจทก์ นาง บ. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.อ. มาตรา 151, ป.อ. มาตรา 157, ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 86, ป.อ. มาตรา 162, ป.อ. มาตรา 90, ป.อ. มาตรา 78, พ.ร.บ.สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 65, พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 4, ป.วิ.อ. มาตรา 213, ป.วิ.อ. มาตรา 225, พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 48

ย่อ / หลักกฎหมาย

จำเลยที่ 2 หัวหน้าสำนักงานปลัดมีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการ และสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาเป็นผู้จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดจ้างและเบิกเงินงบประมาณทั้งหมด ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 1 เข้าไปมีหน้าที่ในขั้นตอนการจัดทำและรับรองเอกสารดังกล่าว จำเลยที่ 1 มีส่วนเกี่ยวข้องเพียงเป็นผู้อนุมัติเห็นชอบการจัดจ้างและเบิกเงินงบประมาณตามที่สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาเสนอมาเท่านั้น ข้อเท็จจริงจึงยังรับฟังไม่ได้ว่า จำเลยที่ 1 เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาและเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสาร หรือกรอกข้อความลงในเอกสารโดยตรง การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงไม่เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา 151 (เดิม), 162 (1) (4) (เดิม) อย่างไรก็ตามจำเลยที่ 1 เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาให้เป็นไปตามกฎหมาย และมีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างและเบิกจ่ายเงินงบประมาณในฐานะที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงินการเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 โดยภาระดังกล่าวจำเลยที่ 1 ย่อมมีหน้าที่ต้องบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาด้วยความโปร่งใสและไม่ผิดระเบียบแบบแผนของทางราชการ การที่จำเลยที่ 1 ให้ความเห็นชอบอนุมัติการจัดจ้างและเบิกเงินงบประมาณเพื่อจ่ายค่าจ้างปิดกั้นคลองบางแพรกให้แก่จำเลยที่ 3 ทั้งที่รู้อยู่ว่าไม่มีการจัดจ้างจริง เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาได้รับความเสียหายต้องสูญเสียเงินงบประมาณไปในการจัดจ้างอันเป็นความเท็จ จำเลยที่ 1 จึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตาม ป.อ. มาตรา 157 (เดิม)

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสี่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 86, 151, 157, 162 นับโทษจำเลยที่ 1 ต่อจากโทษในคดีหมายเลขแดงที่ อท 257/2561 ของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และนับโทษจำเลยที่ 1 และที่ 2 ต่อจากโทษในคดีหมายเลขดำที่ อท 86/2562 คดีหมายเลขดำที่ อท 108/2562 คดีหมายเลขดำที่ อท 109/2562 และคดีหมายเลขดำที่ อท 110/2562 ของศาลชั้นต้น จำเลยทั้งสี่ให้การปฏิเสธ แต่จำเลยที่ 1 และที่ 2 รับว่าเป็น

บุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีที่โจทก์ขอให้รับโทษต่อ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ 1 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151 (เดิม), 162 (1) (4) (เดิม) จำเลยที่ 2 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151 (เดิม) ประกอบมาตรา 86, 162 (1) (4) (เดิม) ประกอบมาตรา 83 จำเลยที่ 3 และที่ 4 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151 (เดิม), 162 (1) (4) (เดิม) ประกอบมาตรา 86 การกระทำของจำเลยที่ 1 เป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษจำเลยที่ 1 ฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่รัฐ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151 (เดิม) ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุก 5 ปี การกระทำของจำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 เป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่รัฐ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151 (เดิม) ประกอบมาตรา 86 ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุกจำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 คนละ 3 ปี 4 เดือน ทางนำสืบของจำเลยทั้งสี่เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้คนละหนึ่งในสี่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุกจำเลยที่ 1 มีกำหนด 3 ปี 9 เดือน จำคุกจำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 คนละ 2 ปี 6 เดือน นับโทษจำเลยที่ 1 ต่อจากโทษในคดีหมายเลขแดงที่ อท 257/2561 ของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ส่วนที่โจทก์ขอให้รับโทษจำเลยที่ 1 และที่ 2 ต่อจากโทษในคดีหมายเลขดำที่ อท 86/2562 คดีหมายเลขดำที่ อท 108/2562 คดีหมายเลขดำที่ อท 109/2562 และคดีหมายเลขดำที่ อท 110/2562 ของศาลชั้นต้น เนื่องจากคดีดังกล่าวศาลยังไม่มีคำพิพากษา จึงให้ยกคำขอในส่วนนี้ จำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบพิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องในส่วนของจำเลยที่ 2 นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์ จำเลยที่ 3 และที่ 4 ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นที่คู่ความมีได้โต้แย้งกันในชั้นนี้รับฟังได้ว่า ขณะเกิดเหตุ จำเลยที่ 1 ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำเลยที่ 2 ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา จำเลยที่ 3 ประกอบอาชีพค้าขาย ส่วนจำเลยที่ 4 ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา หมู่ที่ 11 จำเลยที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 65 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ในปีงบประมาณ 2557 องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาตั้งงบประมาณประเภทเงินสำรองจ่ายไว้ใช้ในกิจการที่ไม่อาจคาดการณ์ล่วงหน้า รวมถึงการแก้ไขปัญหาสาธารณภัยต่าง ๆ ไว้ในข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา เป็นเงิน 2,000,000 บาท เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2556 จำเลยที่ 1 เรียกประชุมคณะผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อติดตามสถานการณ์ เตรียมการป้องกัน และแก้ไขปัญหาอุทกภัยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา ครั้งที่ 6/2556 ที่ประชุมมีมติให้ก่อสร้างเขื่อนกันน้ำชั่วคราวคลองบางแพรก (คาร์ฟูร์) หมู่ที่ 11 เพื่อป้องกันอุทกภัย และมอบหมายให้สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ต่อมาสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา

จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดจ้างขอเบิกเงินงบประมาณเพื่อจ่ายค่าจ้างปิดกั้นคลองบางแพรกให้แก่จำเลยที่ 3 โดยอ้างว่าในการปิดกั้นคลองดังกล่าวนั้น จำเลยที่ 1 เห็นชอบให้ดำเนินการจัดจ้างโดยวิธีตกลงราคาตามที่สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาเสนอ มีผู้เข้าเสนอราคา 3 ราย คือ จำเลยที่ 3 นายทวี และนายชื่น องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาตกลงจ้างจำเลยที่ 3 ผู้เสนอราคาต่ำสุดให้เป็นผู้รับจ้าง จำเลยที่ 3 ส่งมอบงานจ้าง และคณะกรรมการตรวจรับงานจ้างได้ตรวจรับงานของจำเลยที่ 3 แล้ว ซึ่งจำเลยที่ 1 มีคำสั่งอนุมัติให้จ่ายค่าจ้างหักภาษี ณ ที่จ่ายแก่จำเลยที่ 3 เป็นเงิน 67,320 บาท ตามฎีกาเบิกเงินตามงบประมาณรายจ่าย เลขที่คลังรับ 72/2557 ลงวันที่ 25 ตุลาคม 2556 อันเป็นการจัดทำเอกสารเท็จ เพราะในความเป็นจริง องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนามิได้จ้างจำเลยที่ 3 ให้เป็นผู้รับจ้างปิดกั้นคลองบางแพรก แต่เป็นกรณีที่ราษฎรหมู่ที่ 11 ช่วยกันออกเงินซื้อวัสดุและร่วมกันปิดกั้นคลองดังกล่าว โดยขอสนับสนุนเครื่องจักรและทรายบรรจุกระสอบจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา สำหรับจำเลยที่ 1 ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษตามฟ้อง จำเลยที่ 1 ไม่อุทธรณ์ คดีในส่วนการกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 จึงยุติไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ปัญหาข้อแรกที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์มีว่า จำเลยที่ 2 กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 (เดิม) และมาตรา 162 (1) (4) (เดิม) หรือไม่ เห็นว่า จำเลยที่ 2 เป็นหัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการก่อสร้างเขื่อนกันน้ำชั่วคราวคลองบางแพรก จำเลยที่ 2 ในฐานะหัวหน้าหน่วยงานย่อมต้องทราบความเป็นมาในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดีว่า ในการปิดกั้นคลองบางแพรกนั้น เป็นกรณีที่ราษฎรหมู่ที่ 11 ช่วยกันออกเงินซื้อวัสดุและร่วมกันปิดกั้น โดยขอสนับสนุนเครื่องจักรและทรายบรรจุกระสอบจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา มิใช่เป็นการจัดจ้างจำเลยที่ 3 เป็นผู้รับจ้างโดยวิธีตกลงราคาตามเอกสารเกี่ยวกับการจัดจ้างที่สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาจัดทำเสนอเพื่อขอเบิกเงินงบประมาณจ่ายค่าจ้างให้แก่จำเลยที่ 3 แม้ข้อเท็จจริงจะรับฟังได้ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ว่า จำเลยที่ 2 ไม่เคยรู้จักและมีได้เป็นผู้ติดต่อให้จำเลยที่ 3 นายทวี และนายชื่น เข้ายื่นใบเสนอราคาเป็นผู้รับจ้าง แต่โจทก์อ้างนางธนกร ลูกจ้างตามภารกิจซึ่งได้รับมอบหมายให้ไปช่วยงานที่สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาเป็นพยานเบิกความประกอบบันทึกปากคำของผู้ให้ถ้อยคำ ยืนยันว่า จำเลยที่ 2 เป็นผู้สั่งการให้พยานพิมพ์เอกสารประกอบฎีกาเบิกเงินตามงบประมาณรายจ่าย เลขที่คลังรับ 72/2557 ลงวันที่ 25 ตุลาคม 2556 ประกอบด้วยรายงานขอจ้างโดยวิธีตกลงราคา ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2556 ใบเสนอราคาของจำเลยที่ 3 นายทวี และนายชื่น ลงวันที่ 18 ตุลาคม 2556 บันทึกตกลงการจ้างเลขที่ 42/2557 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2556 หนังสือขอเข้าทำงานจ้างของจำเลยที่ 3 ลงวันที่ 18 ตุลาคม 2556 หนังสือขอส่งมอบงานจ้างของจำเลยที่ 3 ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2556 ใบตรวจรับงานของคณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง ลงวันที่ 22 ตุลาคม 2556 บันทึกขออนุมัติเบิกเงินค่าจ้าง ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2556 และใบรับรองของผู้เบิก ลงวันที่ 25 ตุลาคม 2556 หลังจากจัดพิมพ์เอกสารดังกล่าวเสร็จแล้ว พยานนำเอกสารไปให้บุคคลที่เกี่ยวข้องลงลายมือชื่อ แล้วรวบรวมเป็นหลักฐานประกอบฎีกาขอเบิกเงินงบประมาณจากกองคลัง โดยในการจัดทำเอกสารดังกล่าวนี้ จำเลยที่ 2 เป็นผู้นำเสนอบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของจำเลยที่ 3 นายทวี และนายชื่นมาให้พยานใช้ประกอบการจัดพิมพ์รายงานขอจ้างโดยวิธีตกลงราคาและใบเสนอราคา พร้อมเขียนจำนวนเงินที่จะให้พยานพิมพ์ลงไว้ในใบเสนอราคาของผู้เสนอราคาแต่ละรายด้วย ซึ่งจาก

คำให้การในชั้นไต่สวนของคณะอนุกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง ป.ป.ช. และคำเบิกความของนางธนกรดังกล่าว ความปรากฏตามรายงานการประชุม บันทึกขออนุมัติจัดจ้างและบันทึกตกลงการจ้างว่า ที่ประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนามิมีมติให้ก่อสร้างเขื่อนกันน้ำชั่วคราวคลองบางแพรก และสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนามิมีมติจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนามิมีการทำสัญญาจ้างกับจำเลยที่ 3 ในวันที่ 21 ตุลาคม 2556 แต่ตามใบเสนอราคาของจำเลยที่ 3 นายทวี และนายชื่น และหนังสือขอเข้าทำงานจ้างของจำเลยที่ 3 กลับระบุว่า จำเลยที่ 3 นายทวี และนายชื่น ยื่นใบเสนอราคาต่อองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา และจำเลยที่ 3 มีหนังสือขอเข้าทำงานจ้างโดยอ้างว่าเป็นผู้ได้รับการตกลงจ้าง ในวันที่ 18 ตุลาคม 2556 อันเป็นเวลาก่อนวันที่ที่ประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนามิมีมติให้ก่อสร้างเขื่อนกันน้ำชั่วคราวคลองบางแพรก และสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนามิมีมติขออนุมัติจัดจ้าง รวมทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนามิมีการทำสัญญาจ้างกับจำเลยที่ 3 นับเป็นข้อพิรุธอย่างยิ่ง ทั้งตามรายงานการประชุมก็ปรากฏว่า ที่ประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาซึ่งจำเลยที่ 2 เป็นผู้เข้าร่วมประชุมด้วย เพียงแต่มีมติเห็นชอบให้ก่อสร้างเขื่อนกันน้ำชั่วคราวดังกล่าว โดยในรายงานการประชุมระบุว่า ชาวบ้านได้สนับสนุนเครื่องสูบน้ำ 5 เครื่อง องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาสนับสนุนน้ำมันเชื้อเพลิงเครื่องละ 40 ลิตร และจ้างคนดูแลเขื่อนและเครื่องสูบน้ำ 2 คน มิได้ระบุว่าที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้มีการจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 แต่อย่างใด เช่นนี้ พฤติการณ์ที่จำเลยที่ 2 ลงนามเป็นผู้รับรองในเอกสารเกี่ยวกับการจัดจ้างและลงนามเป็นผู้เบิกเงินงบประมาณเพื่อจ่ายค่าจ้างให้แก่จำเลยที่ 3 จึงบ่งชี้แจ้งชัดว่าจำเลยที่ 2 รับรู้และมีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดจ้างอันเป็นความเท็จดังกล่าว เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาได้รับความเสียหายต้องจ่ายค่าจ้างให้แก่จำเลยที่ 3 ทั้งที่ไม่มีการจัดจ้างจริง ข้ออ้างของจำเลยที่ 2 ที่ว่า จำเลยที่ 2 ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดจ้างอันเป็นความเท็จนั้น ไม่สมเหตุสมผลรับฟังไม่ได้ จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นหัวหน้าหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการก่อสร้างเขื่อนกันน้ำชั่วคราวคลองบางแพรก โดยตรงจึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 (เดิม) และฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสารรับรองเป็นหลักฐานว่า ตนได้กระทำการอย่างใดขึ้นหรือว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จ และรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นความเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162 (1) (4) (เดิม) ฎีกาของโจทก์ข้อนี้ฟังขึ้น ปัญหาข้อต่อไปที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 3 และที่ 4 มีว่า จำเลยที่ 3 และที่ 4 เป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 และที่ 2 หรือไม่ โดยจำเลยที่ 3 ฎีกาว่า เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาเป็นผู้จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการเสนอราคารวมตลอดถึงการเบิกรับเงินค่าจ้างของจำเลยที่ 3 มิใช่จำเลยที่ 3 เป็นผู้จัดทำ จำเลยที่ 3 เข้าไปเกี่ยวข้องเนื่องจากจำเลยที่ 4 แจ้งว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาจะช่วยเรื่องค่าใช้จ่ายในการปิดกั้นคลองบางแพรก โดยแนะนำให้หาตัวผู้รับจ้างปิดกั้นคลองเพื่อเบิกเงินงบประมาณมาเป็นค่าใช้จ่ายในการจ้างคนสูบน้ำหรือเฝ้าเครื่องสูบน้ำ และจำเลยที่ 4 สอบถามจำเลยที่ 3 ว่าเป็นผู้รับจ้างได้หรือไม่ จำเลยที่ 3 ตกลงเป็นผู้รับจ้างเพราะเชื่อโดยสุจริตว่าเป็นกรณีที่สามารถเบิกเงิน

งบประมาณมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดังกล่าวเพื่อช่วยเหลือราษฎรที่เดือดร้อนจากอุทกภัยได้
จำเลยที่ 4 จึงให้จำเลยที่ 3 นำสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านไปมอบให้
เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาเพื่อจัดทำหลักฐานการจัดจ้าง ต่อมาเจ้าหน้าที่
องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาแจ้งจำเลยที่ 3 ให้ไปรับเช็ค และให้จำเลยที่ 3 ลงนามใน
เอกสารต่าง ๆ จำเลยที่ 3 เข้าใจว่าเป็นเช็คจ่ายค่าจ้างคนสูบน้ำหรือเฝ้าเครื่องสูบน้ำ จึงนำเช็คไป
ขึ้นเงินและนำเงินไปมอบให้จำเลยที่ 4 ทั้งหมด จำเลยที่ 3 ไม่มีเจตนาช่วยเหลือหรือให้ความสะดวก
ในการที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 กระทำความผิด และจำเลยที่ 4 ฎีกาว่า นางอรุณี ปลัด
องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา เป็นผู้โทรศัพท์ติดต่อให้จำเลยที่ 3 เป็นผู้รับจ้างปิดกั้น
คลองบางแพรก จำเลยที่ 4 ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง และจำเลยที่ 4 รับเงินจากจำเลยที่ 3 เพื่อนำไปจ่าย
ให้แก่ราษฎรหมู่ที่ 11 ที่มาช่วยกันปิดกั้นคลอง ค่าซื้อทราย ค่าซื้อเสาเข็ม และค่าจ้างรถแบ็กโฮ ไม่
ได้เก็บไว้เป็นประโยชน์ส่วนตน ข้อเท็จจริงตามสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ
ป.ป.ช. และคำเบิกความของพยานโจทก์ไม่มีน้ำหนักให้รับฟังลงโทษจำเลยที่ 4 ได้ ทั้งการกระทำ
ของจำเลยที่ 4 น่าจะเป็นการสนับสนุนการกระทำความผิดของจำเลยที่ 3 มิใช่จำเลยที่ 1 นั้น
เห็นว่า สำหรับจำเลยที่ 3 ข้อเท็จจริงได้ความจากคำให้การของจำเลยที่ 3 ว่า ในวันที่ราษฎรหมู่ที่
11 ร่วมกันปิดกั้นคลองบางแพรกนั้น จำเลยที่ 3 ไปช่วยปิดกั้นคลองด้วย แสดงว่าจำเลยที่ 3 ทราบ
มาตั้งแต่ต้นแล้วว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาได้มีการจ้างผู้รับจ้างปิดกั้นคลอง
ดังกล่าว จำเลยที่ 3 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทา และเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาระหว่างปี
2547 ถึงปี 2555 นับว่าเป็นผู้มีความรู้สูงและเคยดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญมีหน้าที่ให้ความ
เห็นชอบในข้อบัญญัติต่าง ๆ และการดำเนินการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล
บางรักพัฒนา โดยวุฒิภาวะเช่นนั้น จำเลยที่ 3 ย่อมต้องทราบว่าการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการ
จัดจ้างเพื่อเบิกเงินงบประมาณจ่ายค่าจ้างให้แก่จำเลยที่ 3 อันเป็นความเท็จ เป็นการกระทำที่ไม่
ชอบด้วยระเบียบแบบแผนของทางราชการและเป็นความผิดมิโทษทางอาญา แต่จำเลยที่ 3 กลับ
รับสมอ้างเป็นผู้รับจ้างปิดกั้นคลองบางแพรก ทั้งที่ไม่มีการจัดจ้างจริง โดยจำเลยที่ 3 นำสำเนา
บัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของตนไปมอบให้เจ้าหน้าที่
องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาใช้ประกอบการจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดจ้าง ทั้งยัง
ลงนามเป็นผู้เสนอราคาและเป็นผู้รับจ้างในใบเสนอราคา หนังสือขอเข้าทำงานจ้างของจำเลยที่ 3
บันทึกตกลงการจ้าง หนังสือขอส่งมอบงานจ้างของจำเลยที่ 3 และบิลเงินสด ซึ่งเอกสารดังกล่าว
ล้วนมีข้อความระบุชัดแจ้งว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเสนอราคาและรับจ้างก่อสร้างเขื่อนกันน้ำ
ชั่วคราวคลองบางแพรก มิใช่เป็นการจ้างคนสูบน้ำหรือเฝ้าเครื่องสูบน้ำตามที่จำเลยที่ 3 อ้างในฎีกา
พฤติการณ์ดังที่กล่าวมาจึงบ่งชี้ให้เห็นถึงข้อพิรุธของจำเลยที่ 3 คดีรับฟังได้ตามทางไต่สวนว่า
จำเลยที่ 3 มีเจตนารับสมอ้างเป็นผู้รับจ้างปิดกั้นคลองบางแพรก เพื่อช่วยเหลือหรือให้ความสะดวก
ในการที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 กระทำความผิดให้สำเร็จลุล่วงไป อันเป็นการสนับสนุนการ
กระทำความผิดของจำเลยที่ 1 และที่ 2 จำเลยที่ 3 จะยกข้ออ้างว่ากระทำไปโดยสุจริตเพื่อนำเงิน
มาช่วยเหลือราษฎรที่เดือดร้อนจากอุทกภัยขึ้นมาแก้ตัวให้พ้นผิดหาได้ไม่ ส่วนจำเลยที่ 4 นั้น
เห็นว่า การรับฟังว่าจำเลยที่ 4 มีเจตนากระทำความผิดหรือไม่ ต้องพิจารณาจากการกระทำของ
จำเลยที่ 4 ประกอบพฤติการณ์แห่งคดีเป็นสำคัญ จำเลยที่ 4 ฎีกาว่า นางอรุณีเป็นผู้โทรศัพท์ติด
ต่อให้จำเลยที่ 3 รับสมอ้างเป็นผู้รับจ้างปิดกั้นคลองบางแพรก จำเลยที่ 4 ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่ใน

ชั้นพิจารณาจำเลยที่ 4 เบิกความตอบศาลยอมรับว่า จำเลยที่ 4 อยู่ในเหตุการณ์ขณะนั้นด้วย โดยนางอรุณีโทรศัพท์มาหาจำเลยที่ 4 บอกว่า น้ำท่วมมากจะต้องจัดหาผู้รับจ้างปิดกั้นคลองบางแพรก จำเลยที่ 4 จึงให้นางอรุณีย์โทรศัพท์กับจำเลยที่ 3 และเบิกความตอบโจทก์ขออนุญาตศาลถามว่าหลังจากนายชื่นได้รับหนังสือจากเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ให้ไปชี้แจงข้อกล่าวหา นายชื่นนำเอกสารดังกล่าวไปหาจำเลยที่ 4 จำเลยที่ 4 จึงพานายชื่นไปพบนายวิเชียร ที่ปรึกษากฎหมายของจำเลยที่ 1 แสดงว่าจำเลยที่ 4 รู้จักคุ้นเคยกับจำเลยที่ 1 และรับรู้ในเรื่องที่จำเลยที่ 3 รับสมอ้างเป็นผู้รับจ้างปิดกั้นคลองบางแพรก ทั้งที่ไม่มีการจัดจ้างจริง พฤติการณ์ที่จำเลยที่ 4 ซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมประชุมในการประชุมขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา ครั้งที่ 6/2556 เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2556 ตามรายงานการประชุม รับเงินที่ได้มาจากการจัดจ้างและเบิกเงินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาอันเป็นความเท็จสืบต่อมาจากจำเลยที่ 3 จึงบ่งชี้ให้เห็นว่าจำเลยที่ 4 มีส่วนร่วมรู้เห็นเป็นใจกับจำเลยที่ 1 และที่ 2 ในการกระทำความผิดด้วย ที่จำเลยที่ 4 อ้างว่า จำเลยที่ 4 มีเจตนาจ่ายเงินที่ได้มาโดยมิชอบดังกล่าวไปจ่ายให้แก่ราษฎรหมู่ที่ 11 ที่มาช่วยกันปิดกั้นคลองบางแพรก ค่าซื้อทราย ค่าซื้อเสาเข็ม และค่าจ้างรถแบ็กโฮ นั้น จำเลยที่ 4 คงมีแต่นายห่วย ซึ่งเป็นญาติกับจำเลยที่ 4 เป็นพยานให้การต่อคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง ป.ป.ช. ว่า พยานได้รับเงินจากจำเลยที่ 4 จำนวน 5,000 บาท และนายสนั่น ซึ่งอ้างว่าเป็นผู้ประกอบกิจการค้าขายทราย เป็นพยานเบิกความในชั้นพิจารณาว่า ในช่วงเวลาเกิดเหตุจำเลยที่ 4 สั่งซื้อทรายจากพยานหนึ่งหรือสองคันรถบรรทุกสิบล้อ กับว่าจ้างพวกของพยานให้นำรถแบ็กโฮไปกดเสาเข็ม โดยพยานคิดราคาค่าทราย 4,000 บาท ต่อหนึ่งคันรถบรรทุกสิบล้อ ส่วนพวกของพยานคิดค่าจ้างรถแบ็กโฮวันละประมาณ 10,000 บาท และจำเลยที่ 4 เป็นผู้จ่ายค่าซื้อทรายให้แก่พยาน แต่สำหรับการจ่ายค่าจ้างรถแบ็กโฮนั้น พยานไม่ทราบรายละเอียด ส่วนพยานปากอื่นที่จำเลยที่ 4 อ้างเป็นพยาน เช่น นายสัญญา นายสุรพล นายจรัญ และนายจรัส ต่างให้การต่อคณะกรรมการไต่สวนข้อเท็จจริง ป.ป.ช. ว่า จำเลยที่ 4 ไม่เคยนำเงินมาให้พยานเพื่อนำไปมอบให้แก่ราษฎรที่สำรองเงินค่าใช้จ่ายในการปิดกั้นคลองบางแพรก ทั้งนายชื่นเบิกความเป็นพยานโจทก์ในชั้นพิจารณายืนยันว่า พยานไม่ได้รับเงินค่าจ้างเฝ้าเครื่องสูบน้ำจากจำเลยที่ 4 แต่อย่างใด ข้ออ้างของจำเลยที่ 4 จึงมีน้ำหนักน้อย คดีรับฟังได้ตามทางไต่สวนว่า จำเลยที่ 4 มีเจตนาร่วมกระทำความผิดกับจำเลยที่ 1 และที่ 2 เมื่อจำเลยที่ 4 เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา มิใช่เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดจ้างและเบิกเงินงบประมาณโดยตรง จำเลยที่ 4 จึงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 และที่ 2 เช่นเดียวกับจำเลยที่ 3 ฎีกาของจำเลยที่ 3 และที่ 4 ขอนี้ฟังไม่ขึ้น ปัญหาข้อต่อไปที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 3 มีว่า จำเลยที่ 3 มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151 (เดิม), 162 (1) (4) (เดิม) ประกอบมาตรา 86 หรือไม่ เห็นว่า ตามทางไต่สวนได้ความว่า ในการปิดกั้นคลองบางแพรกนั้น ที่ประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนามอบหมายให้สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา ซึ่งมีจำเลยที่ 2 เป็นหัวหน้าหน่วยงานเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการ และสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาเป็นผู้จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการจัดจ้างและเบิกเงินงบประมาณทั้งหมด ไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 1 เข้าไปมีหน้าที่ในขั้นตอนการจัดทำและรับรองเอกสารดังกล่าว จำเลยที่ 1 คงมีส่วนเกี่ยวข้องเพียงเป็นผู้อนุมัติเห็นชอบการจัดจ้างและเบิกเงินงบประมาณตามที่สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาเสนอมาเท่านั้น ข้อเท็จจริงจึง

ยังรับฟังไม่ได้ว่า จำเลยที่ 1 เป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนา และเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสาร หรือกรอกข้อความลงในเอกสารโดยตรง การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151 (เดิม), 162 (1) (4) (เดิม) จำเลยที่ 3 จึงไม่มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151 (เดิม), 162 (1) (4) (เดิม) ประกอบมาตรา 86 ฎีกาของจำเลยที่ 3 ข้อนี้ฟังขึ้น อย่างไรก็ตาม จำเลยที่ 1 เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาให้เป็นไปตามกฎหมาย และมีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างและเบิกจ่ายเงินงบประมาณในฐานะที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 โดยภาระดังกล่าว จำเลยที่ 1 ย่อมมีหน้าที่ต้องบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาด้วยความโปร่งใสและไม่ผิดระเบียบแบบแผนของทางราชการ การที่จำเลยที่ 1 ให้ความเห็นชอบอนุมัติการสั่งจ้างและเบิกเงินงบประมาณเพื่อจ่ายค่าจ้างปิดกันคลองบางแพรกให้แก่จำเลยที่ 3 ทั้งที่รู้อยู่ว่าไม่มีการสั่งจ้างจริงเป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาได้รับความเสียหายต้องสูญเสียเงินงบประมาณไปในการสั่งจ้างอันเป็นความเท็จ จำเลยที่ 1 จึงมีความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 (เดิม) จำเลยที่ 3 จึงยังคงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 (เดิม) ประกอบมาตรา 86 และกรณีดังกล่าวเป็นเหตุอยู่ในส่วนลักษณะคดี ศาลฎีกามีอำนาจพิพากษาลงโทษไปถึงจำเลยที่ 1 ที่ 2 และที่ 4 ซึ่งมีได้ฎีกาในปัญหาข้อนี้ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 213, 225 ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 48 จำเลยที่ 2 จึงไม่มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151 (เดิม) ประกอบมาตรา 86 คงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 (เดิม), 162 (1) (4) (เดิม) ส่วนจำเลยที่ 3 และที่ 4 ไม่มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 151 (เดิม), 162 (1) (4) (เดิม) ประกอบมาตรา 86 คงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 (เดิม) ประกอบมาตรา 86 กับฐานเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของจำเลยที่ 2 ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162 (1) (4) (เดิม) ประกอบมาตรา 86 และศาลฎีกาเห็นสมควรกำหนดโทษที่จะลงแก่จำเลยทั้งสี่เสียใหม่ให้เหมาะสมแก่สภาพความผิด กรณีจึงไม่จำต้องวินิจฉัยฎีกาของจำเลยที่ 3 และที่ 4 ที่ขอให้ลงโทษสถานเบาอีกต่อไป ปัญหาข้อสุดท้ายที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยที่ 3 มีว่า สมควรรอการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยที่ 3 หรือไม่ เห็นว่า จำเลยที่ 3 เป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 และที่ 2 อันเป็นการส่งเสริมให้จำเลยที่ 1 และที่ 2 กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักพัฒนาได้รับความเสียหายต้องสูญเสียเงินงบประมาณไปในการสั่งจ้างอันเป็นความเท็จ มีผลกระทบต่อบุคลากรของรัฐที่ได้มาจากการเสียภาษีอากรของ

ประชาชนเพื่อใช้ในการพัฒนาประเทศ พฤติการณ์แห่งคดีจึงเป็นเรื่องร้ายแรง แม้จำเลยที่ 3 ไม่เคยรับโทษจำคุกมาก่อน และจำเลยที่ 3 ได้วางเงินต่อศาลเพื่อบรรเทาผลร้ายแล้ว ก็ไม่เป็นเหตุผลเพียงพอที่จะรับฟังเพื่อรอการลงโทษจำคุกให้ ที่ศาลอุทธรณ์ไม่รอการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยที่ 3 จึงเหมาะสมแก่สภาพความผิดแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของจำเลยที่ 3 ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยที่ 1 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 (เดิม) ประกอบมาตรา 83 จำเลยที่ 2 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 (เดิม) ประกอบมาตรา 83, 162 (1) (4) (เดิม) จำเลยที่ 3 และที่ 4 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 (เดิม), 162 (1) (4) (เดิม) ประกอบมาตรา 86 การกระทำของจำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 เป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษจำเลยที่ 2 ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 (เดิม) ประกอบมาตรา 83 ลงโทษจำเลยที่ 3 และที่ 4 ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 (เดิม) ประกอบมาตรา 86 ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 จำคุกจำเลยที่ 1 และที่ 2 คนละ 3 ปี จำคุกจำเลยที่ 3 และที่ 4 คนละ 2 ปี ลดโทษให้จำเลยทั้งสี่คนละหนึ่งในสี่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุกจำเลยที่ 1 และที่ 2 คนละ 2 ปี 3 เดือน คงจำคุกจำเลยที่ 3 และที่ 4 คนละ 1 ปี 6 เดือน ข้อหาอื่นนอกจากนี้ให้ยก นอกจากที่แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

องค์คณะ

ณรงค์ ประจุมาศ · วยุรี วัฒนวรลักษณ์ · วรวุฒิ ทวาทสิน

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2695/2566>